

İşçiler silahlanın, devrime hazırlanın!
Yıl: 20 Sayı: 453

İŞÇİNİN SESİ

Gün, ortak vurma günüdür!
Ağustos 1997

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

Türkiye Komünist Partisi Merkez Yayın Organı

KARKEREN HEMÛ WELATAN YEKBÎN!

MGK GÜDÜMLÜ HÜKÜMET DE KRİZİ ÇÖZEMEYECEK!

MGK güdümlü 55. Hükümetin programı, krizi çözme ve rejimi kurtarma programıdır. Rejimin kurtarılması, bir takım demokratik reformları zorunlu kılıyor. Bu reformlar, halkın devlete olan güvensizliğini gidermek ve bu güveni yeniden kazanma operasyonudur.

Ne olursa olsun burjuvazi krizlerinden kurtulamayacaktır. Bunalım kalıcıdır.

Güneş Yanmaz

MGK güdümlü 55. Hükümetin programı, **krizi çözme ve rejimi kurtarma** programıdır. Bu yüzden de kısa süreli bir seçim hükümeti değildir. Hükümet programının özünü 28 Şubat MGK kararları teşkil ediyor. MGK'nın yeni hükümetle ilk toplantısı 25 Temmuz'da İstanbul'da yapıldı. Bu toplantının 1.maddesi, irtica tehlikesi ve bu tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla alınan 28 Şubat kararıdır.

55.hükümetin yüklendiği misyon asıl olarak irtica tehlikesini zamana yayarak kademe kademe zayıflatıp bitirmek şeklinde planlanmış bir misyondur. Bu nedenle de, yeni hükümet, Genel Kurmay'la paralel hareket ediyor, hükümetle Genel Kurmay arasındaki koordinasyon her alanda görülüyor. Geçen ay başında, Genel Kurmay Batı Çalışma Gurubunun Yargıtaya, Yargıtay Başsavcılığının da ciddi bularak Anayasa Mahkemesine gönderdiği Refah Partisi dosyası yayınlandı. Batı Çalışma gurubunca hazırlanan dosyada Refah partisi'nin dış finans kaynakları üzerinde duruluyor, hangi ülkeden partiye ne kadar para geldiği tarihleriyle belirtiliyordu.

Aynı günlerde üç "şok" gelişme yaşanıyordu. Bir, Çiller için CIA ajanlığı soruşturması başlatıldı. İki, orduya casus sokan Orakoğlu tutuklandı. Üç, Akşener'e orduyu tahrikten soruşturma açıldı.

Yeni hükümetin en önemli projelerinden birisi, merkezi yönetimin yani Ankara'nın bazı yetkilerini taşraya bırakma projesidir. Başbakanlık, savunma, emniyet ve adalet dışındaki tüm idari hizmetlerin illere devredilmesi için yasal hazırlığa başlandı. Üzerinde çalışılan projeye göre her ilde il genel meclisi, esnaf odaları, sanayi odaları, sendikalar gibi sivil toplum örgütleri ve temsilcilerinden oluşacak il ekonomik - sosyal konseyleri kurulacak. Her ilde savunma, emniyet ve adalet dışındaki tüm idari hizmet ve yatırım sorunlarını, oluşacak bu il konseyleri çözecek. Bölgenin sorunları bu merkezde toplanacak, çözüm yolları ve öncelikleri buradan belirlenecek. İllerde, yatırımlardan okulların sayısına, öğretmen tayininden yol yapımına kadar herşey için kararı il konseyleri verecek. Yapılacak işlerde siyasal güç etkili olmayacak. Bu güçlendirilmiş yerel yönetim biçimi başta İngiltere olmak üzere, Fransa, Almanya gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde uygulanmaktadır. Bu projeye göre Ankara'nın etkisi azalacak, bölgesel dinamikler ön plana çıkacak.

Bütün bu gelişmelerin can alıcı bir boyutu var. O da, basın-yayınıyla, siyasal partileriyle, ordusu- polisiyle, tüm devlet kurumlarıyla **laik ve anti-laik safların giderek çok daha belirginleşmesi** olgusudur. Bu açıdan bakıldığında, 55.hükümet, Cumhuriyet tarihinde toplumun değişik ve geniş kesimlerinin desteğini en çok alan hükümetlerden biri olma özelliğine sahiptir.

Türkiye'de siyaset öyle kaygan bir zemindedir ki, inanılmaz olaylara da tanık oluyoruz. Örneğin, basın bayramı nedeniyle bir açıklama yapan Cumhurbaşkanı Demirel, sansürün "fevkalede tehlikeli bir araç olduğunu" söyleyerek, "dünyadaki hak ettiği konuma kavuşan bir ülkede yaşayabilmek için bütün vatandaşlarımızın sansüre karşı tavır göstermeleri gerekmektedir" diye çağrı yapacak kadar demokrat kesiliyor!

Nedir bunları söyleten? Demirel mi değişti? İdeolojileri mi değişti? Hayır, hiçbiri değişmedi, değişen nesnel koşullardır, ötesi demagojileridir. Demirel, bir yandan Refah-Yol hükümetinin adalet bakanı Şevket Kazan tarafından çıkarılmak istenen "basına sansür yasasına" nisbet yaparken, öte yandan basının desteğini kalıcı hale getirme taktikleri izliyor. Çünkü bu ittifaklara her zamankinden daha fazla ihtiyaçları var. **Rejimin kurtarılması, bir takım demokratik reformları zorunlu kılıyor.** Bu reformlar, halkın devlete olan güvensizliğini gidermek ve bu güveni yeniden kazanma operasyonudur. Yoksa, halkın desteği olmadan irticaya karşı mücadele edemezler.

Son dönemlerdeki gelişmeler öyle özellikler taşıyor ki, bu gelişmelerde kısa vadede bir durulma söz konusu olamaz. Bir kez, laiklerle irtica yanlısı saflarda, evet gittikçe netleşen bir ayrışma söz konusu ama bu süreç henüz sonuna gelmedi. Süreç tamamlandığında asıl sonuç alıcı, ülkenin önümüzdeki on yıllarını belirleyecek gelişmeler yaşanacak. Bunun ip uçları şimdiden görülmektedir.

30 Temmuz'da Ankara'da izinsiz gösteri yapan şeriatçı guruplar olaylar çıkardı, basın mensuplarına saldıran gericiler polis tarafından kollandı. Polis, yobazları korur şekilde davrandı ve basın mensuplarına hayvanca saldırdı, onları hastahanelik etti. **Yobaz, faşist ve polis işbirliğinin**, hem de polis içinde çok köklü bir örgütlenmenin bir ifadesi olarak, bu tutumun en önemli mesaj olduğunu anlamamız gerekir. Bu gelişmelerin diğer bir yönü de, şeriatçı kesimin ayaklanmaya hazırlanmasını oluşturuyor olmasıdır. Bütün bunlar birer el ense hareketidir, güçlerini sınama ve ortaya koyma denemeleridir.

Bunlar, 55. hükümetin programını hayata geçirebilmesinin önündeki ciddi engellerdir. Bu demektir ki, önümüzdeki dönem krizin daha da derinleşerek süreceği bir dönem olacaktır. Kavga tüm alanlarda tüm hızıyla sürecektir.

Halkımızın çözüm yolu, işçi sınıfının devrim yoludur. Öteki çözümlerin hiçbiri halkımızın yararına olan nihai çözümler değildir. Türkiye burjuvazisinin emekçi halka vereceği sömürü ve zulümden başka hiçbir şey yoktur. Türkiye burjuvazisinin nice on yıllardır süre gelen periyodik krizlerinin faturasını hep emekçi halk ödedi. Bu kaçıncı alınacak ders, artık yeter! Kurtuluş halk iktidarındadır. Demokratik Halk İktidarı kurulmadan, Demokratik Halk Anayasası hayata geçmeden bu pislikler, bu adaletsizlikler, bu sömürü sona ermeyecektir. **İktidar alternatifi Halk Meclis'leridir.** Bunun dışındaki alternatifler toplumu kurtuluşa değil, ancak çürümeye, kokuşmaya götürür.

Ne olursa olsun burjuvazi krizlerinden kurtulamayacaktır. Bunalım kalıcıdır. Sömürü düzeninin tüm yalanları açığa çıkmış, enerjisi azalmış, çuvalı boşalmaktadır. Boş çuval dik durmaz.

Tek yol devrim!
Tek silah örgütlenmektir!
Kurtuluş İleri Demokratik Halk Devrimi'yle gelecektir! ●

KENDİNİ SOSYALİZM MÜCADELESİNE ADAMANIN EN GÜZEL ÖRNEĞİ *YOLDAŞ CHE GUEVARA*

Gerçekler ve Yalanlar

Che'nin yaptıklarının, kısa bir ömürde ve sağlık durumunun iyi olmamasına (astımdan dolayı) rağmen, anlatılamayacak kadar çok olduğunu görürüz. Burjuvazi bu halk kahramanını kötülemek ve halkın gözünde küçük düşürmek için televizyonuyla, gazetesiyle, dergileriyle elinden gelen propagandayı yaptı. Fakat gerçekleri gizlemek o kadar da kolay değildir. Bundan dolayı burjuvazinin yalanları yalnızca arşivlerde kaldı. Che gerçek bir kahraman olduğu için yaşarken efsaneleşti, ölümü ise bedenen bu dünyadan ayrılması oldu.

Onun efsanesi, fikirleri, yaşam tarzı dünyanın her yanında devrimcilerin önünde örnek oldu. Birçok şair, yazar, besteci ve icracı onun hayatından ve çalışmalarından esinlendi. Che adı Latin Amerika'nın fakir halklarını, Afrika'daki açları ve yoksulları ve Asya'daki emekçileri hatırlatır oldu. Ölümünden bir kaç hafta sonra, Amerika Birleşik Devletleri'nde onbinlerce genç Vietnam Savaşı'na karşı protesto yürüyüşleri yaparken Che'nin posterlerini taşıdı. Che Asya'da, Avrupa'da, Amerika'da ve Afrika'daki gençlerle yeniden doğdu.

Che hakkında yazanlardan birisi de Küba'lı gazeteci Nigual Angel Astarias'tır. Che'nin ölüm haberiyle ilgili makalesinde şöyle diyordu: "Che'nin ölüm haberi dünyanın her yanına kısa bir sürede yayıldı. Milyonlarca insan kedere ve yasa boğuldu. Guevara gerçek romantizmin simgesiydi. Toplumdaki bütün sınıflar tarafından etkin bir sempatiyle karşılanan bir kahramandı. Onun düşmanları bile büyük bir şahsiyet önünde eğilmek zorunda kaldı."

Burjuvazinin Che'yi karalamak için yazdıkları ise kül olup savruldu. Ölümünün üzerinden 30 yıl geçmesine rağmen Che hala burjuvaziye korku salıyor. Che hakkındaki kitaplar tüm dillerde baskı yaptı. Posterleri dünya gençliğinin odalarını süslüyor. Bundan 30 yıl önce, La Hiyuera'da onu esir alanlar, esir aldıktan sonra haince öldürüp cesedini bilinmezliğe gömerken bu kahramanın ölüm sonrası nasıl büyüyeceğini hayal bile edemediler. Artık Che, Küba ve diğer ülkelerde devrime giden yolda kaçınılmaz bir örnek olmuştu.

Che'nin somut başarılarının yanı sıra, kişiliğindeki güzellikleri, onunla tanışma fırsatı elde eden kişilerin günlüklerinde yazdıklarından ve bazı makalelerden öğreniyoruz. Bolivya'lı genç komünist Loyola Guzman'ın günlüğündeki şu sayfalar buna en güzel örnektir: "Herkes tarafından bilinen bu kadar ünlü bir kişinin bu denli sade olacağını düşünmüyordum. Onunla tanıştıktan kısa bir süre sonra, sanki onu uzun bir süredir tanıyormuşum gibi hissettim. Bize vermek istediği düşünceleri anlatırken sade bir dil kullanması, bizim anlattığımız şeyleri dinlerken de sanki dünyanın en önemli şeyini anlatıyormuşuz gibi yaklaşması beni çok etkilemişti." Halkın onu bu denli sevmesini, önemsemesini, onun kurduğu ilişkinin yalınlığında anlamak da oldukça kolay.

Bir başka örnek ise Orlanda Oramas adlı Küba'lı bir gazetecinin, Che'yi ölmeden önce gören Bolivya'lı bir kadın olan Ninfa Arteaga ile yaptığı röportajdır. Ninfa Arteage röpartajda şöyle diyordu: "Che hayatının en dramatik anında bile yoldaşlarını ve kavgayı düşünüyordu. Ölüme götürülmeden önce ona yemek götürdüm. Kolları bağlıydı, önce onları açtım. Bana, yemek yemeden önce, onunla beraber yakalanan Peru'lu Juan Pablo Chang ve Bolivya'lı Simon Cuba'nın nasıl olduklarını, yemek yiyip yiyemediklerini sordu. Onların öldüğünü söylediğim an bakışındaki öfkeyi ve kini hiçbir zaman unutmamam." Che'nin kişiliği böyle bir kişilikti. O gerçek bir devrimciydi.

Che'nin Batista diktatörlüğüne karşı verdiği mücadeleyi ve devrim hükümetinde oynadığı rolü, onun yaptığı işlere bakarak görebiliriz. O, endüstri bakanı, kumandan, yazar, doktor, ticari ve diplomatik heyet başkanı, Latin Amerika halkının uluslararası olaylardaki temsilcisi, Küba devriminin kilit isimlerinden birisi, Marksizm-Leninizmin gurur duyduğu insandır.

Daha yeni Bolivya'da kemikleri bulunan Che'nin çatışmada ölümünün 30.yılı. El yapısından Che'ye ait olduğu tespit edilen kemiklerden Küba'da mezar yapılacak. Küba başta olmak üzere bir çok ülkede, 30. yıl nedeniyle çeşitli etkinlikler yapılmakta. Bu etkinliklere destek vermek ya da bulunduğumuz bölgede bu tür bir çalışma başlatmak, enternasyonalist alandaki dayanışmaya en güzel örnek olur. Bugün Küba ile dayanışmak, Che'nin kurulmasında büyük emek harcadığı bu devrimi korumak, onun fikirlerini korumak, onu desteklemek demektir. ●

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 1 kitap göndererek abone olunabilir.
✉ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N1 4AR
★ Web site adresi: http://members.aol.com/TKPIS
E-Mail adresi 1: mesajis@aol.com
E-Mail adresi 2: sohbetis@aol.com
★ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Demokrasi, devletin hangi sınıfın elinde olduğuna bağlı olarak şekillenen bir diktatörlüktür

KİMİN İÇİN DEMOKRASİ? RP İÇİN Mİ?

Günümüzde mücadelenin önemli bir bölümünü oluşturan şeriata karşı mücadele, Refah Partisi'ne kaşı mücadeleyle özdeştir.

Nesrin Şahin

Demokrasi kavramı, antik çağdan başlayarak günümüze kadar birçok bilim adamı, politikacı, ekonomik ve toplum bilimcisinin vazgeçilmez araştırma konuları arasında yer almıştır. Yazılanların çoğunluğu bilimsellikten uzak olmuştur. Marks ve Engels'in devlet üzerine yaptıkları araştırmalara kadar bu böyle devam etmiştir. Onların, tarihi gelişmeler içerisinde sınıfların ve devletin yerini belirtmeleriyle beraber, demokrasi kavramı da daha doğru anlaşılmaya başlanmıştır.

Sınıfların ortaya çıkmasıyla varolan devlet, üretim biçimine göre çeşitli şekillerde örgütlenmiştir. Devletin oluşmasının temel sebeplerinden birisi baskı rolü üstlenmesidir. Bundan dolayı şunu açıkça söyleyebiliriz ki, devletin baskı rolü, kapitalist sınıfın varlığıyla değil, sınıfların varlığıyla bağlıdır. Feodal toplumun devleti, baskıyı bir şekliyle örgütlemişken, sosyalizmdeki devlet baskıyı bir şekliyle örgütleyecektir. Devletin örgütleniş biçimi bilimsel, ekonomik, toplumsal, kültürel gelişmişlikle doğru orantılı olarak şekillenir. Bundan dolayı da belirli tarihsel aşamalarda toplumdan topluma farklı özellikler gösterir. Örneğin Türkiye'deki devletin örgütleniş biçimi olan "demokrasi" ile İngiltere'deki demokrasi arasındaki farklılıklar gibi.

Marks'ın devlet tanımından yola çıkarak demokrasiyi açıklamaya çalışırsak şöyle bir tanım çıkmaktadır: Marks, "... devlet zorun örgütleniş olarak *sistemli bir biçimde* insanlara uygulanmasıdır... Demokrasi de bir devlet biçimidir, çeşitli devlet biçimlerinden biridir. Öyleyse her devlet gibi demokrasi de zorun örgütlenmiş olarak sistemli bir biçimde insanlara uygulanmasıdır.." Bu tanım Marksist devlet teorisinin üç temel fikri, 1. Devlet eşittir diktatörlüktür, 2. Devlet erki her zaman tek bir sınıfın siyasal erkidir, 3. Yönetici sınıfın devlet erki, 'devlet aygıtı'nın işlemesinde realize olur, saptamalarıyla desteklenir.Yukarıdaki tanımdan şu sonuca varırız: Demokrasi de bir devlet biçimi olduğuna göre, demokrasi eşittir diktatörlük. Evet bu tanım gerçek anlamıyla demokrasinin tanımıdır.

Böylece, kapitalist toplumda burjuva aydınlarının ve bilim adamlarının savundukları tezin yanlışlığı da ortaya çıkmış olur. Onlara göre, "demokrasi, azınlığın çoğunluğa boyun eğdiği, halkın kendi kendini yönettiği devlet biçimidir."

Marks, bu tanıma karşılık şöyle bir tanım getirmiştir: "Hayır, demokrasi ile azınlığın çoğunluğa boyun eğmesi özdeş şeyler değildir. Demokrasi, azınlığın çoğunluğa boyun eğmesini kabul eden, tanıyan bir devlettir. Başka dcyişle, demokrasi bir sınıf tarafından bir başka sınıfa, nüfusun bir bölümü tarafından nüfusun bir başka bölümüne karşı sistemli zor uygulamasını sağlamaya yarayan bir örgüttür.. O halde hiçbir devlet ne özgürdür, ne de halk devletidir."

Kapitalist toplumda ise demokrasi, aslında çoğunluğun azınlığa boyun eğmesi halini almıştır. Burjuva demokrasisinde varolan özgürlülükler ekonomik güçle doğru orantılıdır. Ne kadar paranız varsa, o kadar gücünüz ve özgürlüğünüz vardır. Bir örnek verecek olursak, herkesin seyahat özgürlüğü olmasına rağmen, parasızlıktan dolayı bu hakkınızın olması birşeyi değiştirmiyor, çünkü o özgürlüğü kullanmıyorsunuz. Düşünme özgürlüğü vardır, ama düşündüğünüzü ifade etme özgürlüğünüz yoktur. Düzen ideolojisine karşı söylediğiniz düşüncelerden dolayı yüzlerce yıl hapse, milyonlarca lira para cezasına çarptırılırsnız.

RP'nin kapatılması için yürütülen mücadelenin anti-demokratik olduğunu savunanlara şunu söyleyelim: Siz ya demokrasinin ne olduğunu bilmiyorsunuz, ya da proletarya diktatörlüğüne karşısınız. Yoksa böyle yapamazsınız.

Üretici sınıfın, yönetici sınıf konumuna yükseldiğindeki devlet biçimi olan proletarya diktatörlüğü, hem çoğunluğun çıkarlarını temsil ettiği için, hem tüm kapsamıyla demokrasiyi varsaydığı için demokratik burjuva devletinden bir kat daha demokratiktir. Böylece, tarihte ilk kez demokrasi tam anlamıyla demokrasi olmuş olacak, azınlık çoğunluğa boyun eğeyecektir. Proletarya demokrasisi de, ona karşı mücadele veren burjuvalara, faşistlere, dinci gericilere ve emperyalizm yanlılarına bir diktatörlük olacaktır.

Demokrasi, devletin hangi sınıfın elinde olduğuna bağlı olarak şekillenen bir diktatörlüktür. Bundan dolayı da, bir kısım solcunun, demokratın ve burjuva liberalinin söylediği gibi, herkesin kendini özgürce ifade ettiği bir devlet biçimi olamaz. Burjuva demokrasisinin, gerçek bir komünist partisinin legalliğine izin vermemesinin doğallığı gibi, proletarya demokrasisi de, onun düzenine karşı mücadele veren güçlere izin vermeyecektir. Çünkü devlet bir sınıfın devletidir, aynı anda iki sınıfı temsil etmez.

Yığınların sermaye egemenliğinin her türlüsüne karşı örgütlenmesini sağlayan komünist partisi yukarıda söylediklerimiz ışığında emperyalizme, tekellere, faşizme ve şeriatçılığa karşı mücadeleyi örgütler. **Günümüzde mücadelenin önemli bir bölümünü oluşturan şeriata karşı mücadele,** Refah Partisi'ne kaşı mücadeleyle özdeştir. Dini gericiliğin büyük yayılmasını sağlayan RP, sömürücülerin en tehlikelilerinden birisidir. **RP'nin kapatılması için yürütülen mücadelenin anti-demokratik olduğunu savunanlara şunu söyleyelim: Siz ya demokrasinin ne olduğunu bilmiyorsunuz, ya da proletarya diktatörlüğüne karşısınız. Yoksa böyle yapamazsınız.** Marks, dinsel gericiliğe karşı mücadelenin önemini vurgulamak için, Paris Komünü devletinin yapmış olduğu değişiklikleri şöyle anlatmıştır. " Eski hükümet iktidarının maddi aletleri olan sürekli ordu ve polis ortadan kaldırıldıktan sonra Komün, manevi baskı aracını, papazların iktidarını yıkma işine girişti.."

Halkı hızlı bir şekilde ortaçağ karanlığına çeken RP, demokrasinin ona verdiği nimetlerden yararlanarak çağ-dışı bir devlet biçimi getirmek istemektedir. **Bugünkü Cumhuriyeti ne kadar yetersiz ve anti-demokratik bulursak bulalım, şeriatçının getirmek istediğiyle kıyaslanamayacağını unutmayalım. Onun istediği, tarihsel olarak bir geri adımdır. Bu nedenle, RP'nin kapatılmasını istemek demokratik bir istemdir. Bunun için duyarlı kamuoyunu örgütlemek güncel bir görev olmuştur.**

Demokrasi için tek yol devrim!

RP'nin kapatılması demokratik bir istemdir!

R. Yürükoğlu

HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER PLATFORMU'NUN SUNDUĞU HALK ANAYASASI TASLAĞI ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİMİZ -II-

BÖLÜM 7. YASAMA

Md. 56. Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin en yüksek yasama organı Genel Halk Meclisi'dir. Genel Halk Meclisi, bölgesel ve çeşitli halk kesimlerinin içinde örgütlü olduğu Meclislerin, kendi içinden seçimle belirlediği temsilcilerden oluşur.

Md. 57. Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde yasama ve yürütme mekanizmalarının oluşmasının esası; halkın her kesiminin köylerden, mahallelerden, ilçe, il ve bölge düzeyindeki meclislere kadar, her düzeyde söz ve karar hakkını kullanıp, temsilcilerini seçmesiyle aşağıdan yukarıya halkın iradesinin hakim kılınmasıdır. Yani halk, işçisi, memuruyla, kadını, erkeği, genci yaşlısıyla, Genel Halk Meclisi'nin oluşturulmasında hem yerel iktidar organlarında, hem de çeşitli sınıf ve tabakaların çıkarlarını savunma temelinde oluşturulmuş meclislerde iradesini ortaya koyacaktır. (...) Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde halkın iktidar olması, bizzat yasama ve yürütme mekanizmasının bu oluşumunda ifadesini bulur. (Taslak)

* Madde 56 ve 57'de önerilenler üzerinde iyi düşünmek gerekir. Yasama organı olan Genel Halk Meclisi'ni doğrudan halk değil, alttaki meclisler seçmektedir. Demek ki, **iki dereceli** bir seçim sistemi önerilmektedir. (Eğer köy, belediye, mahalle, ilçe, il ve bölge düzeyindeki meclislere kademe kademe seçim söz konusuysa, bir alttaki bir üsttekini seçiyorsa, o zaman yönetsel bölümler açısından 6-7 dereceli seçim söz konusu demektir.) Oysa, Lenin'in de sık sık belirttiği gibi, en demokratik olanı, **"parti sistemine dayalı tek dereceli nisbi temsil"** sistemidir. İki dereceli seçim sistemi tam demokratik bir sistem değildir çünkü bu sistemle seçilen bir meclisin bileşimi, halkın verdiği oy oranlarının çok dışında oluşabilir. (Hele yerel ve mesleksel meclis seçimlerine de siyasal partilerin katılacaklarını düşünürsek.)

Neden tam demokratik değildir? Çünkü yasama organını halk doğrudan seçmiyorsa, parti sisteminin de varlığını düşünürseniz, yukarıda oluşacak yasama organı, halkın aşağıdaki oy kullanırken gösterdiği iradeden çok farklı biçimlenebilir. Ülke çapındaki tüm yerel meclislerde iki partinin yarıştığını düşünelim. Partinin bir tanesi %45 oy alıyor ülke çapında, ötekisi de % 55. Sonra yerel meclisler parlemantoyu seçiyor. Yerel mecliste hangi parti çoğunlukta ise, onun listesi çarşaftan yukarı çıkıyor. O zaman parlamentoda bir tek parti %100 temsil edilecektir. Ama öteki parti de % 45 oy almış, o yok! Bunlara olanak tanıdığı için tam demokratik değil. Çok dereceli seçim, demokrasi içinde demokrasiyi sınırlamanın yöntemlerinden biridir.

Md. 59. Genel Halk Meclisi'nin görev ve yetkileri;

Anayasayı değiştirmek; Kanun yapmak; Bakanlar Kurulu'nun hazırladığı programı ve bütçeyi onaylamak; Devletler arası anlaşmaları onaylamak; Halk Meclisi Divanı'nı seçmek; Genel, kısmi, özel af yasası düzenlemek; Ülke savunması ve anayasal düzenin korunması amacıyla bölgesel ya da genel "savaş hali", "olağanüstü durum", "seferberlik" ilan etmek. (Taslak)

* Bu madde ciddi eksikler taşımaktadır. Bu eksiklerin bazıları daha sonraki maddelerde giderilmektedir ama bu durum sistematik açısından zaaf getirmekte, dolayısıyla belirsizlik yaratmaktadır:

* Maddeye göre (ve sonraki maddelere de göre), yürütmeyi yasama **seçmemektedir.** (Cumhuriyet Başkanlık Kurulu ile Bakanlar Kurulu'ndan oluşan yürütmeyi yasama organı seçmiyor.)

* Yasamanın (Genel Halk Meclisi), yürütmeyi düşürme yetkisi belirtilmemiştir. Genel Halk Meclisi'nin hükümeti düşürme yetkisi olduğunu bir başka maddeden çıkarabiliyoruz ama burada söylenmesi gerekir.

Bu madde ile kalırsak, yürütmenin yasamadan bağımsızlaşması vardır. Yürütmenin yasamadan bağımsızlaşması, burjuva düzeninin gericileşmesi ile ortaya çıkan bir gelişmedir. Tüm burjuva anayasaları yasamanın üstünlüğünden konuşur ama üstünlük yürütmededir. Burjuvazi gericileştikçe bu eğilim de artar. Bu benzerlik, *Taslak*'a hiç yakışmayan antidemokratik bir işleyiş içermektedir.

Md. 60. Kanun teklif etme hakkına aşağıdaki kurum, kuruluş ve kişiler sahiptir:

Cumhuriyet Başkanlık Kurulu, Hükümet, Genel Halk Meclisi üyeleri; Bölge Meclisleri, yerel Halk Meclisleri, çeşitli halk kesimlerinin meclis, sendika, dernek gibi ülke çapında merkezi demokratik kitle örgütleri; Ülke nüfusunun Genel Halk Meclisi üye sayısına bölünmesiyle elde edilecek rakkama eşit sayıdaki yurttaş topluluğu. (Taslak)

* Yasa teklif etme hakkına sahip kurum, kuruluş ve kişiler arasında **siyasal partiler** sayılmamıştır. Sayılan kurumlar içinde parti temsilcilerinin de var olacağı, dolayısıyla partililerin de yasa önerebileceği düşünülerek madde böyle yazılmış olabilir. Yine de, olması gerekeni tam karşılamaz, çünkü siyasal parti bir tüzel kişiliktir. Tüzel kişilik olarak yasa önerme hakkına sahip olmalıdır.

Hele tüzel kişilik olarak derneği, sendikayı, yurttaş topluluğunu sayıp da siyasal partiyi saymamak, çok partili siyasal sistem açısından önemli bir eksikliktir. Başından beri siyasal parti ile ilgili eksikleri topladığımızda, işleyişlerde siyasal ☞

partinin yokluğuna varmaktayız.

Md. 61. Genel Halk Meclisi'nde kararlar üye tam sayısının yarısından bir fazla çoğunlukla alınır. Genel Halk Meclisi'nin alacağı tüm kararlar, çıkarılması düşünülen tüm kanunlar, olağanüstü acilliyet gerektiren haller dışında, halkın ve halk örgütlülüklerinin tartışmasına sunulacak, ilgili tüm çevrelerden görüş alınacaktır. (...)

Genel Halk Meclisi, tüm ülkenin, halkın kaderini doğrudan etkileyecek kararların alınmasında, yasaların çıkarılmasında, bu tartışma, görüş, öneri alma sürecinin sonunda, her düzeydeki halk örgütlülüklerinin katılım ve onayını esas alır. (Taslak)

* Genel Halk Meclisi'nin alacağı **tüm** kararların, çıkarılması düşünülen **tüm** yasaların, olağanüstü haller dışında, halkın ve halk örgütlülüklerinin tartışmasına sunulması önerisi, mutlaka iyi niyetli, demokrasi özlemli bir öneridir. Ama kafa/kol emeği ayrımının sürdüğü, yönetimin hala bir uzmanlık alanı olduğu, dolayısıyla devletin varlığının sürdüğü bir ülkede hiçbir biçimde uygulanamaz. (Uygulanabiliyorsa, o zaman halk bir de oylayıverir, Genel Halk Meclisi'ne ne gerek olur? Bunu hem kültür, hem teknik olarak uygulayabilmek komünizme eşittir. O zaman ama yasama da kalmayacaktır.) Uygulanmaya çalışılması, düşünülemeyecek düzeyde zarar-ziyan, israf doğurur ve devleti işlemez duruma getirir.

Taslak bir yandan bürokrasiyi sınırlamayı, en az indirmeyi hedeflemekte, öte yandan bazı önerileriyle kırtasiyeciliği inanılmaz derecede arttırma yanlışına düşmektedir. Devletteki tüm memurları seçimle getirmeyi önererek, yasamada görüşülecek tüm konuları önce halka sunmayı önererek içinden çıkılmaz bir durum yaratılmaktadır.

* Oysa, aynı madde, ikinci paragrafta doğru ölçütü de getirmektedir: "*Tüm ülkenin, halkın kaderini doğrudan etkileyecek kararların tartışılması.*" Doğrusu budur ve Lenin'in de söylediği budur.

Md. 63. Hükümet, kanun hükmündeki kararları Cumhuriyet Başkanlık Kurulu'nun onayıyla çıkarabilir. Almış olduğu kararı Meclis'in ilk çalışma gününde kanun teklifi olarak meclise sunmak zorundadır.

Meclis bu kararı reddederse, ilgili karar yayınlandığı günden itibaren tüm sonuçları ile birlikte iptal olur. (Taslak)

* Yasa hükmünde karar, yürütmeyi yasama denetiminden efektif olarak çıkartan anti-demokratik bir uygulamadır. Demokratik bir anayasada yeri olmamalıdır. **61.** madde demokrasiyi ifrata kaçırıyordu, bu madde ise yeniden yürütmeyi yasama karşısında güçlendirmektedir.

* Maddedeki formülasyonla, işleyiş de arap saçına dönecektir: Örneğin meclis tatile girdi ve ertesi günü hükümet yasa hükmünde karar çıkarttı ve yaşamda bu kararın sonuçları doğmaya başladı. Bir ay geçti ve Meclis'in ilk çalışma gününde karar, "yasa teklifi" olarak Meclis'e sunuldu. Ama, **61.** Maddeye göre, bu konuda Meclis karar almadan önce halk örgütlülüklerinde tartışılacaktır. Bu süreç ne kadar alır, 3 ay mı, 6 ay mı? Demek ki, bu sürede de kararın sonuçları doğmaya devam ediyor, belki hatta amaçlanan tüm sonuçlar elde edilmiş oluyor. Ondan sonra karar yasalaşmazsa, sisteme verilen zarar daha da büyüyor. Bir kez, bazı kararlar sonuçlarını doğurduktan sonra bunları iptal etmek, geri almak son derece güçtür, hatta olanaksızdır. Örneğin, yasa hükmünde kararla, ülke ekonomisi için yanlış bir teknoloji ithali için bir dış şirketle sözleşme yapıldı ve çok büyük miktarda bir döviz bunun için dış bankalara yollandı. Bu sonuç iptal edilemez. Bazı kararları geri almak ise işgünü, emek, para açılarından olağanüstü zararları göze almayı gerektirir.

*Md. 64. Anayasaya ters düşmeyecek şekilde örgütlenen **siyasal partiler,** kitle örgütleri, sendikalar vb., **kuruluşlar** her düzeydeki seçimlerde aday gösterebilirler. (Taslak) (abç.)*

* Çok önemli, son derece doğru, kilit bir madde. Ancak, siyasal partiler her düzeydeki seçimlerde aday gösterebilirlerse ve madde **59**'u da hatırlarsak, hükümet de "**parti hükümeti**" olacaktır. Partiler koalisyonu vb., olabilir ama sonuçta parti hükümeti olacaktır. Oysa, *Anayasa Taslağı*'nın hiçbir yerinde parti hükümeti anlayışı yoktur. Bu maddeye dayanarak, bu eksiğin giderilmesini öneririz.

BÖLÜM 8. YÜRÜTME

Md.69. Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde yürütme görevi Cumhuriyet Başkanlık Kurulu, Bakanlar Kurulu ve bağlı kurumlar tarafından yerine getirilir.

Md. 70. Cumhuriyet Başkanı, Genel Halk Meclisi tarafından seçilir.

Md. 71. Cumhuriyet Başkanlık Kurulu, Cumhuriyet Başkanı ve İşçi, Memur, Köylü, Esnaf, Öğrenci, Hukukçu, Asker, Aydın-Sanatçı Meclislerinin, üye sayısına orantılı olarak kendi içlerinde seçimle belirleyip gönderecekleri 1-4 arası üyeden oluşur. (Taslak)

* Yürütme, Cumhuriyet Başkanlık Kurulu ile Bakanlar Kurulu'ndan oluşmaktadır. Yürütmenin başını (Cumhuriyet Başkanı) Genel Halk Meclisi, ama öteki üyelerini (Cumhuriyet Başkanlık Kurulu) toplumsal kesimlerin meclisleri seçmektedir. Sonuçta, birlikte görev yapacak olan, tek bir ağızdan konuşması gereken bir kurumun içine çelişki taşınmış oluyor. Bu oluşum, yürütmeyi kendi içinde farklılaşan, çelişen bir yapı olarak ortaya çıkarma tehlikesi taşır.

Md. 72. Cumhuriyet Başkanlık Kurulu'nun hükümeti kurmakla görevlendirdiği Başbakan'ın oluşturduğu Bakanlar Kurulu (Halk Hükümeti), Genel Halk Meclisi'nden aldığı onayla göreve başlar. Halk Hükümeti Genel Halk Meclisi'ne karşı sorumludur. (Taslak)

* Md. **59**'da değindiğimiz eksiklik bu maddede giderilmektedir.

Md. 74. Halk Hükümetinin görev ve yetkileri: (...)

***NEDEN?:** Çünkü, yürütmenin, yasamanın ve halkın denetiminin dışında bırakıldığı her sistemde, yönetimin keyfileşmesi ihtimal dahilindedir... Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde yürütme de, tüm diğer organlar açısından olduğu gibi, halkın, yerel ve genel meclislerin sürekli denetimine tabidir. (Taslak)*

* "NEDEN?" bölümü çok önemli bir noktaya açıklık getirmektedir: **Yürütme, yasamaya ve halka bağımlı olacaktır.** Bu, bundan önce belirttiğimiz endişelerimizin karşısına koyabileceğimiz birşeydir. Ancak, "NEDEN?" bölümleri, anayasa maddesi değil, propagandada kullanılacak açıklama bölümleridir. O nedenle, bu anlayışın bir madde ile *Anayasa* metni içinde yer almasını öneririz.

BÖLÜM 10. ADALET VE YARGI

Md. 84. Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde yargı organları, Genel Halk Meclisi kararıyla kurulan Cumhuriyet Yüksek Halk Mahkemesi, Özel Halk Mahkemeleri ve halkın seçimiyle oluşturulmuş Halk Mahkemeleri'dir. (Taslak)

* En yüksek mahkeme olarak öngörülen Cumhuriyet Yüksek Halk Mahkemesi'ni, tümüyle yasamanın (Genel Halk Meclisi) oluşturması sakıncalıdır.☞

Yargı bağımsızlığı zedelenir. Yüksek mahkemeyi yasama organı seçerse, yargının bağımsızlığından söz edilemez.

Md. 92. Genel Halk Meclisi, tüm bakanlıklar, bunlara bağlı tüm organlar ve buralardaki tüm görevliler ile tek tek vatandaşların yasalara uyup uymadığını gözetmesi göreviyle Cumhuriyet Başsavcılığı Kurulu'nu seçer. (Taslak)

* Yasama ve yürütmenin karşısında yargının bağımsızlığı **92**.md ile bir darbe daha almaktadır. Cumhuriyet Başsavcılığı Kurulu'nu da tümüyle yasama organı oluşturmaktadır ki, bu da sakıncalıdır.

BÖLÜM 11. HALK ORDUSU VE POLİS

* Bu bölümde, halkın silahlandırılması konusu var, askerlik konusu var. Bu iki konu da Marks'ın üzerinde önemle durduğu maddelerdir ama devrimci hareketimizde yaygın olmayan görüşlerdir. Tümüyle katılıyoruz.

Bölümün üst başlığı **en doğru** anlayışı yansıtmaktadır: "Halkı en iyi savunacak güç halkın kendisidir. Halk ordusunun ve halkın savunmasının esası halkın silahlandırılmasıdır." Partimizin programı da bu doğruyu şöyle belirtmiştir: "Herkesin silah taşıma hakkını yaşama geçirir biçimde halk milisi örgütlenmesi sağlanacaktır. Silah üretimi ve dağıtımı proletaryanın bilgisi ve denetimi altında olacaktır. Ordu cephaneliklerinin tümü işçi kollektiflerinin bekçiliğine devredilecek, fabrika ve işyerlerindeki işçi kollektifleri tahrip gücü yüksek modern silahlara sahip olacaktır."

Zorunlu askerlik de Marks için en demokratik uygulamalardan biridir. Düzenin güvencesi olan işleyişlerden biridir.

Md. 99. Cumhuriyet Ordusu, tüketici değil, üreticidir. Ülkedeki üretim faaliyetlerine asli görevi olan askerlik hizmetlerini engellemeyecek şekilde katılır ve halkla iç içe yaşar. (Taslak)

* Bu bölümde eleştireceğimiz bir madde, **99**.md'dir. "Tüketici değil üretici" tanımlaması zorlamadır. Hiçbir devlette ordu gerçekten üretici olamaz. Ordu, üretimin dışında bir insan gurubudur. Birkaç ağaç dikmek, birkaç yolu grayderlemek bu gerçeği değiştirmez. Ordu, gerçekten üretici olmaya yöneldiğinde, asli görevini yapamaz.

Tükettiğinden fazlasını üreten, hatta tükettiği kadarını üreten bir ordunun, ordu olmasının olanağı yoktur. Ya bahçıvandır, ya askerdir, amatör general olamaz. Tükettiği kadarını üretecek kişi 6-8 saat üretim yapmak zorundadır, ondan sonra askerlik yapamaz.

Bölümün öteki maddelerinde küçük profesyonel bir ordu kadrosundan ve bunun yanında tüm halkın askerlik hizmetinden söz edilmektedir. O zaman "ordunun üreticiliği" şu anlama da gelebilir: Zorunlu askerlik yapan yüzbinler, askerlik süresince asıl olarak üretimde çalışacaklardır. Böyle ise, hiç kabul edilemez. Bu, bedava emek, angarya, sömürünün en büyüğü demek olur.

Md 103. Askerlik, erkek ve kadın her Demokratik Halk Cumhuriyeti vatandaşı için bir yükümlülüktür... (Taslak)

* Bu maddenin getirdiği "zorunlu askerlik" uygulaması, çok kişinin inancının tersine, en demokratik uygulamalardan birisidir. Buna kadınların katılması, daha da ileri bir adımdır.

II. GENEL DEĞERLENDİRME

Buraya dek ana hatlarıyla ele alıp görüşlerimizi sunmaya çalıştığımız *Halk Anayasası Taslağı*'nı, klasik jargonların ötesinde, **esnek, gerçekçi ve geniş görüşlü bir çalışma** olarak değerlendiriyoruz. Bu yargımızın birkaç örneğini hemen belirtelim: Devrimden sonra sınıf farkları konusuna yaklaşım ("*Özü ve Anlamı*" bölümü). Dış ekonomik ilişkiler ve dış borçlanma konusuna yaklaşım (*md. 5 ve 6*). Kıbrıs sorununun, *"ada **halklarının** kendi kaderini tayin hakkı temelinde"* çözümünün istenmesi (*md. 10*). Devrimden sonra küçük ve orta işletmelere izin (*md. 51*). Siyasal partilere özgürlük ve çok partili sistem (*md. 15* ve ilgili öteki maddeler).

Bunun yanı sıra, *Taslak*'da gördüğümüz **temel zaafları** şöyle sıralayabiliriz:

1. Siyasal sistem içinde partilerin tuttuğu yer ve işlev belirsizdir. Bunu, *Taslak*'ın en önemli zaafı olarak değerlendiriyoruz.
2. Orta işletme sahiplerinin (orta burjuvazi ya da tekel-dışı burjuvazi de denmektedir) de, devrim sonrası hükümetinde yer alacağı izlenimi verilmektedir.
3. Bürokrasi konusu yeterince net değildir.
4. Kamulaştırmanın ekonomik sınırı muğlaktır.
5. "Kendi kendine yetme" hedefi yanlış ve içe kapatıcıdır.
6. İki dereceli yasama organı seçimi tam demokratik değildir.
7. Ülke çapındaki yürütmeyi, ülke çapındaki yasama organının seçmemesi yanlıştır.
8. Yargının yasama karşısındaki bağımsızlığı kusurludur.
9. Yasa hükmünde kararname tam demokratik değildir.

Anayasa Taslağı'nın **en önemli doğruları** olarak da, şu yaklaşımları belirtmek isteriz:

1. *Taslak*'ın halkın tartışmasına sunulması çok güzel, çok önemli bir uygulamadır.
2. Bu anayasanın, devrimle gelecek bir düzenin anayasası olduğunu söylemek, demokrasiyi devrimle bağlamak, Türkiye için kilit bir yaklaşımdır. Türkiye'de demokrasi bir devrim sorunudur, devrim de demokrasi sorunudur.
3. *Anayasa Taslağı*'nın, devletin örgütlenmesi alanında taşıdığı en önemli doğruların şunlar olduğunu düşünüyoruz:

* Halkın katılımının altının çizilmesi. Aktif bir demokrasi ve bunun ayrılmaz bir parçası olarak geri çekme hakkı.
* Meclisler örgütlenmesi.
* Çok partili siyasal sistem.
* Yürütmenin yasamaya ve halka bağlı olması.

4. *Anayasa Taslağı*'nın, ekonominin örgütlenmesi alanında taşıdığı en önemli doğruların şunlar olduğunu düşünüyoruz:

* Sosyalizme uzun bir geçiş süreci öngörülmesi.
* Sınıfların ortadan kalkmasının, voluntarist müdahaleyle değil, ekonomik gelişmeyle ve ekonomik önlemlerle olacağı anlayışı.
* Kamulaştırmanın sınırı tekeller ve tarımda büyük kapitalist işletmelerdir anlayışı.
* Sömürüyü "derhal" değil, bir süreç içinde kaldırma hedefi, ama KALDIRMA hedefi. Dolayısıyla, doğru bir siyasal devrim ve toplumsal devrim anlayışının varlığı.
* Küçük ve orta işletmelere izin.
* Küçük üreticiye her yönden destek: Türkiye gibi bir ülkede bu bağlaşıklık bozuldu mu her şey biter.

Böyle bir anayasa metninin, bağımsız, demokratik, ulusların ve halkların özgür olduğu, emeğin, adaletin, onurun en yüce değer sayıldığı, halkın yönettiği bir ülke için bir Halk Anayasası Taslağı'nın tartışılması, devrimci hareketimiz ve yarınlarımız açısından bir umut kaynağıdır. Ancak, yararı yalnızca yarınlarla da sınırlı değildir. Taslak üzerinde yürüyecek yaygın, gerçek, sözünü sakınmayan ama yapıcı bir tartışma, hem devrimci hareketi, hem emekçi halk kesimlerini **günün** görevlerine odaklaştırmada, yapay farklılıkları ortadan kaldırmada ve güçlü bir birlik hareketi yaratmada da paha biçilmez bir işlev görebilir. Hazırlayanları kutlamak gerekir. ●

PARTİ İÇİ TARTIŞMA

BÜYÜK DÜŞÜNMEK GEREKİR

Haydar Balaban

Değerli Genel Sekreterim,

Parti içinde vulgar bir çalışma tarzının hakim olduğunu düşünüyorum. Hepimizde genel bir düzey düşüklüğü ve meseleye kendini vermeme, siyaset yapmama, fikir üretmeme, büyük düşünmeme hastalığı var. Eğer bu gözlemlerim doğruysa, tembellik kendini gösteriyor. Ve ben kendimi giderek daha fazla yabancılaşıyor hissediyorum. Söylediklerimi anlayan, birlikte olduğumuzda birşeyler üretebildiğim, geliştiğim yoldaş sayısı parmakla sayılacak kadar. İnsanın kendi partisinde yalnız olmasını herhalde en iyi siz anlarsınız.

Bunlar insanı kesinlikle geliştirmiyor. Aksine, tüm etkinliklere, işlere 'adet yerini bulsun' anlayışıyla yaklaşıldığını görüp tüm işleri kendi başıma yapmaya kalkışınca giderek daha fazla suistimal edildiğimi düşünüyorum. Elbette son tahlilde yaptığım herşey partiye hizmettir. Ama ben yapabilecekleriminin şu anda yaptıklarımla sınırlı olmadığını düşünüyorum. Oysa bölgemde yıllardır öyle bir durum içinde kaldım ki anlatmak mümkün değil. Akla gelebilecek her türlü görevin karşısında tek başıma kaldım.

Bunlardan en ilginci, 96 1 Mayıs sürecidir. Bu süreçte, o günkü sekreterimiz yine aylar boyu beni aramadığı, yayın yine zamanında gelmediği ve yine aradaki yoldaş olayı memur zihniyetiyle değerlendirdiği için, tüm hazırlıkları tek başıma yapmak zorunda kaldım. Bu bir abartma değildir. 1 Mayıs bildirisinin yazılıp, basılmasından, dağıtılmasına (gençliğinki de dahil olmak üzere), yine gençliğinki de dahil olmak üzere pankartların yazılma işlemi ve tüm bunların finansmanı benim üzerime kaldı. Bölgemden ve onun bağlı olduğu bölgeden kimse arayıp sormadı. Polis saldırısı sırasında sopaları kırıp öne çıkan yine ben oldum. Tüm bunlara karşılık sekreterim bana teşekkür edeceğine, pankartın renginin 'farklı olsa daha iyi olacağını' belirtmekle yetindi.

Yoldaş, parti görev verirse bunlara da katlanmaya hazırım ama ben bu tür çalışma yapmak istemiyorum. Ben yoldaş olan biriyle 1.5 yıl boyunca, kesenek olarak 500 bin lira değil de, olması gerekeni yani %10'u ödemesi gerektiğini tartışmak istemiyorum. Ben okumak, tartışmak, üretmek, yazmak, kendimi geliştirmek, partiyi ilerletecek fikirler üretmek istiyorum. Hele ülke içinde kalacaksam kesinlikle İstanbul gibi bir keşmekeşin içine girmek istemiyorum. Çünkü oradaki didişmeler arasında bu temelli olanaksız görünüyor..

TKP'de kimseye ayrıcalık yapılmadığını ve yapılmaması gerektiğini gayet iyi biliyorum. Sorduğum konuların da ayrıcalık olmadığını düşünüyorum. Bu konuyla ilgili olarak sizden başka yardım isteyeceğim kimse yok. Ben bu konuları 1 yıldır soruyorum ama size ulaşmak bir türlü mümkün olmadı. Sorun sıkışarak bugüne kadar geldi. Nasıl gelmesin, aradaki yoldaşa iki yıldır Sendikal Birlik projesini her yönüyle anlatıyoruz, konu size ne zaman ulaştı? Bu kadar kıvraklıktan uzak bir yaklaşımı gördükten sonra ben bu konuyu size hiç o kanaldan ulaştırmaya çalışmadım bile.

Bu sorunların boğuculuğu bir yana, bu duygular artık, gelişmeleri de izledikçe, giderek suçluluğa dönüşüyor. Dönem ağır görevler dayatıyor ama ben bunlarla uğraşıyorum. Ve son bir süredir, durumum nedeniyle partiye ihanet ettiğimi düşünmeye başladım. Yalnız ben de değil. Bir sürü insan birşeyleri yapmak için yapıyor. Hemen hiçbir partili düzeyi yükseltmeye kafa yormuyor. Yöneticiler hattı doğru kavrayamıyor. Anlatılan, yeni geliştirilen, mufazakar bir partideymişcesine reddediliyor, önyargıyla karşılanıyor.

Bu açılardan bakınca 90 yılı 10 Eylül'de yaptığınız konuşmada belirtilen görevler birçok yönüyle duruyor. Ve herkes buna gözlerini yumuyor. Sorunlara yaklaşımda bir anlayışsızlık, katılık ve sığlık sözkonusu. Bunlar doğal olarak, varolan sorunları doğru anlama olasılığını ortadan kaldırıyor ve verilen yanıtlar, "partinin emirlerini çekiştirmeyin" ile sınırlı kalıyor. Sizin yazdıklarınızın dışında neredeyse hiçbir üretim yapılmıyor, küçük düşünme giderek çalışma yaşamına hakim oluyor, projeler ve kampanyalar ile zenginleştirilip şu an için mümkün olan en az kadro kaybıyla partinin tanıtımına yönlendirilmesi gereken çalışmalar söz konusu edilmiyor. Sonuç olarak geride orada sizin yalnızlığınızdan başka birşey kalmıyor. Biz böyle büyüyemeyiz. ●

İŞÇİ DERNEKLERİ DESTEKLENMELİDİR

T. Yıldız

Ülkemizde işçi sınıfının ve sendikaların durumu ortadadır. Bunları açıklıkla ortaya koymak zorundayız. Komünistler, yaratıcı, önlerindeki engelleri aşmaya hazır, her türlü zorluğu göğüslemeye hazır olmalıdır. Zorlukları bunalmadan aşan komünistlerden oluşan komünist partisi yığınların güvenini sağlar, devrimi yapar. Komünist, Marksizm-Leninizmin evrensel doğrularını tembelliğin, pasifizmin maskesi yapıp oturmaz, sınıfı oportünistçe kandırmaz. Sınıfın ve sendikaların durumuna bakıp neler yapmamız gerektiği konusunda adım atmak zorundayız.

Sendikalar konusunda tartışılmaz doğru olan sınıfın sendikal birliğini göz önünde tutarak, sınıfın son zamanlarda içinde bulunduğu duruma karşı girişmiş olduğu örgütlenme örneklerini doğru gözlemeli ve yoğun bir destek vermeliyiz. Eğer bu çabayı canla başla desteklemezsek, işçilerin haklı ve doğru bir zeminden başlayan ama daha sonra yanlış yönlere kayabilecek olan mücadelesine de doğru önderlik yapmış olmayız.

Bugün sendikalar işçileri örgütlemek istemiyor. Bu konuda ciddi gayretlerinin olmamasından herşey çok açık olarak görülmektedir. İşçiyi yönetmeye niyetleri yok. Türkiye'de sendikal yasalar nedeniyle işçilerin sendikalarda örgütlenmediğini söylemek inandırıcı bir açıklama değildir. İşçilerin sendikalarda örgütlenmemesinin önemli sebeplerinden birisi, sendikaların sınıf sendikası olmamasıdır. Sendikaların, sendika bürokratlarının ve devletin ağırlığı altında olmasıdır.

Böyle bir durumda işçi sınıfı ne yapacak, önünde koca engeli cepheden aşamıyor? O zaman engeli yanlardan aşmaya çalışıyor, kısmen sendika görevi yapan işçi dernekleri kuruyor. Kurmuş olduğu işçi dernekleriyle içinde bulunduğu açlık ve sefaletten kısmen de olsa kurtulmaya çalışıyor. Son dönemde bu alanda ciddi gayretler ve çalışmalar vardır. Ağırlıklı olarak Tekstil alanında işçiler önemli sayıda işçiyi kapsayan yığınsal işçi dernekleri kurmaya başladılar. İstanbul'da, İzmit'te, Gaziantep'te, vb. Ayrıca kundura işçileri, inşaat işçileri böyle bir örgütlenmeyi gerçekleştirdi. Kundura işçileri kurmuş oldukları dernekle ve verdikleri güzel mücadeleyle sendikalı işçinin almış olduğu haklara yakın haklar almışlardır. Ne yapsın işçiler, sınıf sezgisinin yolunu izleyerek böyle bir örgütlülüğü bulup kurdukları yığınsal ve militan derneklerini sendika gibi çalıştırma başarısını göstermişlerdir.

Yine yaratıcı bir çalışma olan "İşçi İmdat" çalışması da, sınıfın örgütlenmesi, haklarını alması ve örgütlenmeyi yükseltmesi açısından güzel bir örnektir.

"İşçi İmdat", sigortasız ve sendikasız çalışan 20 milyon işçiye uzanmak için yaratıcı ve iyi bir kanaldır. Burjuvazi, işçilerin yasal haklarını vermiyor. Sonra, işverenin fabrika kurduğu zaman uymak zorunda olduğu yasalar vardır. "İşçi İmdat" bunları tespit edip, iş hukuku avukatlarına inceletip işçilere bildirmiş ve afişlerle duyurmaya çalışmış. Bu konuda bir de broşür hazırlamış. Bu mücadeleyi radyo programları, panellerle desteklemeye ve Türkiye düzeyine yaymaya çalışıyor.

"İşçi İmdat" çalışmasına aktif destek vermek komünistlerin görevi olmalıdır. Komünistler sendikasız ve sigortasız 20 milyon işçinin haklarının neler olduğunu "İşçi İmdat"dan öğrenip bu hak kavgasını hızla yükseltmelidir. Bu çalışma, devrimci durum ortamında burjuvazinin komünistleri soyutlama gayretlerini de zorlaştıracak, komünistlerle geniş işçi kesimi arasındaki bağları kuvvetlendirecektir. İşçilerle kurulacak sıcak ve sonuç alan ilişkiler işçi derneklerini kuvvetlendirecek, sınıf sendikacılığı ve komünist örgütlenmenin yollarını döşeyecektir. ●

Devlet felç geçiriyor. Bundan halk kendisi için yararlanmalıdır.

ÇÜRÜK TAHTA ÇİVİ TUTMAZ

Karşı-devrim vakit kaybetmiyor, ilerliyor. Gericiliği, şövenizmi, her türlü pisliği besleyip büyüten ortamdan, devletin desteğinden ve imkanlarından alabildiğince yararlanarak geliyor.

Emekçi halkın durumu içler acısı, toplumsal bunalım her gün biraz daha derinleşiyor. İntiharlar hızla artıyor. Siyasal ve ekonomik dengeler tamamen yerinden oynamış durumda. Ne yönetenler yönetebiliyor, ne de yönetilenler böyle yönetilmek istiyor. Kısacası, devrimci durum var. Ama farklı bir ortam da var. Bir fark, halk insiyatifinin yeterince örgütlenememiş olmasıdır. İkinci bir fark, Kürt halkına karşı inatla sürdürülen kirli savaşın neden olduğu şövenizmin yükselmesidir.

Kürt halkına ve devrimci kesime karşı bu şiddet yanlısı çizgi, şeriatçılığı ve şövenizmi azdırıyor. Israrla tırmandırılan kirli savaşta halkın gençleri yaşamlarını yitiriyorlar. Hergün asker cenazeleri kaldırılıyor. Bu cenazeler MHP'lilerin gövde gösterileriyle toprağa veriliyor ve halklar arasında şövenizmi kışkırtan bir etki yapıyor. Dağ başlarında gençlerini kaybeden Kürt halkı da başka türlü bir ruh hali içine giriyor. Halkların düşmanlığı durmadan körükleniyor.

Kirli savaşın sosyo-ekonomik sonuçları

Türkiye'nin kirli savaşta harcadığı para 10 milyar dolara yakın. Bu savaşın turizmden de bir kaç milyar dolar götürdüğü hesap edilirse, kirli savaş yüzünden meydana gelen ekonomik kayıp 10-12 milyar dolar civarındadır. (Bu rakkamlar resmi rakkamlardır, gayri resmi rakkamlar 16-17 milyar dolar tahmin ediyor.) Türkiye'nin yıllık bütçesi ise 28-30 milyar dolar civarında. Bu tabloya göre ortalama olarak Türkiye bütçesinin yarısı ya da yarısına yakını kirli savaşta harcanıyor. Buradan hareketle şu değerlendirmeyi yapabiliriz. Son yıllarda bütçe açığının yükselmesi, devletin gelirinin giderini karşılamaya yetmediğini ortaya koymaktadır. Bu da bizi, artık çok iyi bilinen, devletin bu giderlerin bir bölümünü kirli ilişkilerden ve yollardan finanse ettiği (kontrgerillalar, silahlı çeteler, kumarhaneler vb) gerçeğine götürür.

Avrupa ülkelerinin istihbarat birimlerinin açıklamalarına göre Avrupa'ya giden uyuşturucu sevkiyatının %80'i Türkiye üzerinden gerçekleşiyor. Bunu bizzat Türk devleti organize ediyor.

Diğer taraftan bu ekonomik çıkmazlar, devleti ve yöneticileri bunalıma itiyor. Ama asıl acıyı çeken emekçi halk oluyor. Çünkü bu ekonomik kayıpları burjuvazi emekçi halkını sömürerek gidermeye çalışıyor. Bunun sonucu olarak açlık, sefalet, yolsuzluk, namussuzluk, toplumsal güvensizlik almış başını gidiyor. Bu ortam asıl olarak şeriatçılara ve faşistlere yarıyor, ortamdan her yönüyle gericilik yararlanıyor.

Faşist-şeriatçı örgütlenmesine bir kaç örnek

Faşist örgütlenme 12 Eylül sonrasından sessiz ve sinsi polis akademilerinden başlıyor ve buraları tamamen hakimiyeti altına alıyor. İkinci olarak, milli eğitim bakanlığından başlayarak en ücra köydeki ilkokula kadar hızla kadrolaşıyor. Özellikle Özal hükümetlerinde görev alan bakanlardan bazıları (ki bunlar dinci ve eski MHP kökenlilerdir) bu olanakları çok güzel kullanıyorlar ve devlet yönetimi konusunda deneyim kazanıyorlar. Bu günlerde sık yaşanan istihbarat skandallarından anlaşılmaktadır ki, bunlar devletin kilit noktalarında iyice örgütlenmişler.

Örneklersek: Genelkurmay Başkanlığı istihbaratında görevli albaylar emekli olunca törenle RP'ye üye oluyorlar ve açıklama yapıyorlar. "Bizim RP ile lişkimiz daha öncelere dayanır." Bu şu demektir: Ordu içindeki en gizli bilgileri anında öğrenecek bir istihbarat örgütlenmesini başarmışlar. Emniyet istihbaratı zaten MHP'lilerin elinde. Geçen günlerde çıkan Genel Kurmay casusluk skandalı bunun en son ve kesin örneğidir.

Deniz kuvvetlerinde casusluk yapan imam hatipden mezun, polis kökenli onbaşı Kadir Sarmusak ifadesinde Orakoğlu'nun isteğiyle istihbarat çalışmaları yaptığını itiraf etti. Köstebek, ifadesinin bir bölümünde şöyle diyor: "Bir defasında Orakoğlu müdürümle konuştum. Bana Amirallerin ülkücü ve dinci kesimle ilgili bakış açılarıyla, askeri personel ve erlerin darbede ne yapacağını sordu."

Bu köstebek skandalından çok sonuç çıkarılabilir. En önemli sonuç şudur: Bu skandal kesin bir şekilde faşist-dinci işbirliğinin emniyet teşkilatının tamamını hakimiyeti altında aldığını kanıtlamıştır.

Sonuç olarak devlet felç geçiriyor. Bundan halk kendisi için yararlanmalıdır.

Çürük tahta çivi tutmaz. Ülkenin sorunlarını ancak ve ancak devrim çözer. ●

A. Yapıcı

TÜZÜK PARTİNİN ANAYASASIDIR

Dönemi doğru kavrayalım, tüzüğü doğru işletelim

Tüzük ile ilgili yazıların partimizde tüzük kavramına, tüzüğün önemine katkıda bulunduğuna inanıyoruz. Tüm gelişmeler parti organına ulaştırıldığında, deneyim alışverişi daha yüksek olacaktır. Merkez organ da görevini o zaman daha iyi yapmış olacak, aynı bir vücuda temiz kan taşıyan atar damar gibi bir çok deneyimi partinin tüm bölgelerine ulaştırmış olacaktır. Böyle bir durum, partililerin bir bölgede yapmış olduğu bir hatayı başka bölgelerde yapmayı önleyen bir işlev de görecektir.

"Partimiz illegal çalışan bir partidir. İllegalite koşullarında merkezilik öndedir. Ayrıca kritik dönemlerde parti işleyişinde merkezilik daha da öne çıkar." (*TKP Tüzüğü*, s.11)

Tüzükteki bu maddeyi, ülke içinde mücadelenin yükselmesine bağlı olarak açıklamak gerekir. İçinde bulunduğumuz dönemi ve giderek daha da ağırlaşacak koşulları iyi görmeyip, tüzükte söylenenleri gerektiği gibi yapmazsak ve bunu tüm parti birimlerinde titizlikle uygulan bir davranış biçimine, yaşam tarzına dönüştürmezsek partimiz çok ağır darbeler yer.

İllegal koşullarda merkeziyetçilik öndedir. Ayrıca kritik dönemlerde parti işleyişinde merkeziyetçilik daha da öne çıkar. Seçilmiş, kongrede onaylanmış tüzük ve program ve MK yönlendiriciliği konusunda ve merkeziyetçilik konusunda kararları çekiştirmek, aydın gevezeliği yapmak, partimize ciddi, hem de çok ciddi zararlar verecektir. Hele gittikçe polis baskısı, faşist ve şeriatçı sadırılarının da daha çok artacağı önümüzdeki dönemde illegal partiye yakışır şekilde çalışmak, konspirasyona çok dikkat etmek, örgütümüzün merkeziyetçi uyarılarına ve direktiflerine sadık davranmak iyi bir komünistin en önemli özelliği olmak zorundadır. ●

Mustafa Kaplan

BRECHT HER ZAMAN ENGİN BİR KAYNAKTIR

Çelişkilerin apaçık sergilenmesi bir yöntem gerektirir. Bu yöntemin adı, "yabancılaştırma etkisi"dir. Brecht'in estetik ilke olarak benimsediği, yabancılaştırma etkisinin iki odak noktası vardır, tarihselleştirme ve diyalektik. Amaç toplumsal gerçekliğin doğal ya da tanrı vergisi değişmez bir sonuç değil, değişebilir bir süreç olduğunu göstermektir.

14 Ağustos 1956'de aramızdan ayrılan Bertolt Brect, 20.yy tiyatrosunun en köklü değişikliğini gerçekleştirdi. Salt oyunculuk tekniği ya da yazınsal anlamda değil sahne estetiği ve düşünsel eleştirisellik açılarından Brecht tiyotrosu, çağımız için büyük bir dönüşümdür. Benimsediği dünya görüşü doğrultusunda tiyatro sanatının bileşkesi olan tüm alanlarda, seyirci, oyuncu, biçim ve içerik, sahne tasarımı, müzik vb., konularında eskinin yenilenmesini değil, tam anlamıyla farklı bir yere dönüşmesini sağladı. Bir dönem yasaklanan, yerilen, yok sayılan, ardından putlaştırılırcasına yüceltilen Brecht, günümüzün yüzyıl sonu hesaplaşmaları bağlamında özellikle Doğu-Batı blokları birleşmesinden sonra Alman tiyatro çevrelerinde süregelen tartışmalarda hakettiği değerlendirmeye ancak yeni yeni kavuşmaktadır.

"Hurda Alımı''nda, "karanlık bir çağ yaşadığımızı iyi düşünün" cümlesiyle başlayan bir söylev vardır. 1898'de doğan sanatçı düşünür, gerçekten de olağanüstü karanlık bir dönemde, I. Dünya Savaşı'nın hemen öncesi yıllarda çocukluğunu yaşamış, savaşı izleyen ilk yıllarda sanat çevresine girmiştir. Ona, "insanın insan üzerinde kurduğu müthiş baskı ve insanın insanı korkunç kerte sömürmesi, savaş zamanındaki cinayetler, barış zamanındaki her çeşit iğrenç aşağılama sanki tüm yeryüzünde doğal bir görünüm kazanmıştır" dedirtecek bir düzenin varlığını bu yıllarda izlemeye başlamıştır.

Brecht'in ilk oyunları dışavurumculuk akımının izlerini taşır. Olaylar, bu akıma özgü biçimde, bireysel kahramanın yazgısı ve iç dünyası çevresinde odaklanır. 1923'te Kommerspiele'de dramaturk olarak işe alınmasıyla Brecht, kendini bundan böyle reji alanında kanıtlayacağı bir projeye el attı. O günün Almanya'sında impartorluğun yıkılması ve hemen ardından I.Dünya Savaşı'nın getirdiği acılar toplumda bir kahramanlık özlemi yaratmıştı. Bu doğrultuda sahnelenen klasik tarihsel oyunlar çok seyirci topluyordu. Brecht, bu akıma karşı tavır almak istiyordu. Uyarlamasında Marlowe'un trajedisini alaylı bir uzaklıktan ele aldı, eşcinsel tutkusunun kölesi olmuş bir kralın yüce olmayan yanlarını gösterdi.

Brecht'in 26 Eylül 1926'da Darmstadt'a ilk kez oynanan "Adam Adamdır" oyunu insanın değişebilirliği konusunu ele alan ve Brecht'in gençlik nihilizminden sıyrılışına tanıklık eden bir yapıt olarak kabul edilir. Brecht'e ilk uluslararası ünü, 31 Ağustos 1928'de Berlin'de, "Üç Kuruşluk Opera"nın sahnelenmesi getirdi. Yazar bu oyunda bir yandan ilk gençliğinin karamsarlığını, kentlerin ormanındaki varoluşun coşku ve şiirini dile getirirken, bir yandan da gelişmekte olan komünist bilinci doğrultusunda, toplum çelişkilerini aydınlatmaktaydı. Brecht'in Almanya'da sahnelenen son yapıtı "Ana" idi. 30 Ocak 1933'de Hitler başbakan oldu ve komünist partisini yasadışı ilan etti. Aynı yılın 28 Şubat'ında ülkesinden ayrılan Brecht'in sürgün hayatı, tam onyedi yıl sürdü.

Bu arada kimi oyunları Almanya dışında oynanıyordu. 1933'de Paris'te, dans oyunu "Anna'nın Yedi Günahı" ilk kez sahnelendi. 1935'de Kopenhag ve New York'da "Ana" oynandı. 1939 ve 40'ı İsveç'te geçirdikten sonra Finlandiya'ya gitti. Oradan ayrılmadan önce yazdığı son oyun, "Arturo Ui'nin Yükselişi" idi. Sürgünde de olsa, Almanya'nın Brecht'in dünyasına ne ölçüde odak olduğunu 1938'de yazdığı, "III.Reich'in Korku ve Sefaleti" kanıtlar. Bu yapıt, aydın, küçük burjuvazi ve işçi sınıfından her kesim insanın, Almanya'nın içinde bulunduğu durumdan nasıl etkilendiğini gösterir. 1935 yılında Moskova'ya yaptığı yolculuk, Brecht'in düşüncesel dünyasında birşeyleri değiştirir. Moskova'da yeni tiyatronun önderleriyle buluşan Brecht, devrimci tiyatronun geleceği üzerine fikir alışverişinde bulunur. Estetik ilkelerin başına yabancılaştırma etkisi kavramını yerleştirmesi, bu dönem yaşantılarının izini taşır.

Ancak o sıralarda Rusya, Stalinist dönemin baskılı ve sıkıntılı günlerindedir. Brecht'in, Sovyetler'de gerçekleştirilenlerin tam anlamıyla özenilecek bir dünya kuramadığını görmesi, bir yandan yeni çağın tiyatrosu tartışılırken, bir yandan da bu gerçekle yüzleşmesi yapıtını etkileyen bir dönüm noktası oluşturur. Siegfried Melchinger yazarın yaşadığı güne ilişkin karamsarlığının, onu her dönem için geçerli olarak kalıcı oyunlar yazmaya ittiğini söylüyor. Bu düşünceler çerçevesinde kaleme aldığı büyük oyunlar dizisinin ilki, "Galile'nin Yaşamı"dır. Oyunun önsözünde, "yeni bir çağın eşiğinde olunduğuna inanmanın insanları ne kadar etkileyebildiği bilinir... Sabah saatlerinde gibidirler, dinlenmiş, güçlü yaratıcı. O güne kadarki inanışlara batıl gözüyle bakılır. Düne kadar olduğu gibi kabul edilenler, yeniden incelemeye alınır. Şimdiye kadar yönetildik, der insanlar, ama artık biz yöneteceğiz." Brecht'in bu oyunun ana sorunsalı her defasında aynıdır. "Şiddet ve baskı karşısında aydın kişinin sorumluluğu nedir?" Yanıt, gerçeği yaymaktır. Bu oyun aynı zamanda Brecht'in sürgündeki vatandaşları için yazılmıştır ama yazarın kendi içini kemiren, şiddet karşısında yaşamda kalmak adına boyun eğmenin acısını yansıtmaktan da geri kalmaz. Dolayısıyla Galile biraz da Brecht'in kendisidir.

Siyasal amaçlı tiyatronun 1920'li 30'lı yıllara özgü bir olgu olduğunu, günümüzde artık siyasal tiyatronun olanaksızlaştığını öne sürenler var. Bu tür savlar karşısında insanın aklına, 1990'ların başında Hindistan'da sokak tiyatrosu yaparken vurulan Safder Hashmi geliyor. Nazım Hikmet gibi uluslararası antolojilere geçmiş bir yazarın kendi ülkesinde çok uzun bir süre resmi oyun repertuarlarına alınmayışı geliyor.

Geniş kapsamlı düşünen kuramcılar, yazınsal bir kategori olarak ortaya çıkan "uyumsuz" nitelikli oyunlarda bile Brecht'in tiyatro geleneğinin izlerini bulurlar. Ülkemizde Brecht'in kesinkes izinde önemli bir yazar olan Vasıf Öngören yetişmiştir. Ayrıca Haldun Taner, Sermet Çağan, Oktay Arayıcı gibi 1960 ve 70'lerde yapıt veren ilginç bir kuşak oyun yazarımız Brecht'in öğretisini özümsemiştir. Brecht'in etkisi sahne dili üzerinde, oyunculuk tekniğinin zenginleşmesinde, sahneye koyuşta diyalektik yasalarından yararlanmada görüldü. Brecht, duygusal haz ve ruhsal arınmaya yönelik tiyatrodan farklı olarak bilim çağının tiyatrosuna zihinsel haz verme ile aydınlatma işlevi yüklüyordu. Tiyatrodan sadece bilgilenmeyi, gerçekliğin etraflıca betimlenmesni istemek yeterli değildir. Tiyatromuz, bilgilenmeden zevk almayı uyarlamalı, gerçekliğin değiştirilmesinden keyif duymayı örgütlemeli. Brecht'in seyirciden istediği, duygusal özdeşleme yerine açık, eleştirisel değerlendirme yapabilmesiydi.

Çelişkilerin apaçık sergilenmesi bir yöntem gerektirir. Bu yöntemin adı, "yabancılaştırma etkisi"dir. Brecht'in estetik ilke olarak benimsediği, yabancılaştırma etkisinin iki odak noktası vardır, tarihselleştirme ve diyalektik. Tarihselleştirme, gerçekliği toplumsal, tarihsel ve yöresel koşullarıyla ve bir süreç olarak gösterme yöntemidir. Diyalektik ise bunları karşıtlıkların bileşimi niteliğiyle ele alıp, her olgunun içinde barındırdığı tez-anti tez karşıtlığını gözler önüne sermeyi öngörür. Amaç toplumsal gerçekliğin doğal ya da tanrı vergisi değişmez bir sonuç değil, değişebilir bir süreç olduğunu göstermektir.

Brecht aramızdan ayrıldıktan yarım yüzyıl sonra yapıtları ve kuramı çağımız tiyatrosu için hala engin bir kaynaktır. Almanya'da Suhrkomp tarafından yayınlanan yirmi ciltlik toplu yapıtı içinde oyun, şiir ve düzyazılarından başka, tiyatro ve siyaset üzerine yazıları, sahne yaratısının anahtar kavramlarını aydınlatıyor. Bunlara, örnek reji defterleri ile çalışma günlüğünü de katarsak, Brecht'in tiyatro düşüncesi konusunda en titiz tartışmalara ışık tutacak yeterli malzeme buluruz. ●

Sevgi Deniz

HALKIN GÜCÜ: HALK MECLİSLERİ -VIII

1905 Sovyetlerinin bir diğer önemli özelliği var ki ülkemizde verilen devrim kavgasını da yakından ilgilendiriyor: Şöyle ki, Sovyetlerin halkın gözünde meşrulaşması ya da yasallaşması, yığınların doğrudan devrimci savaşa katılmaya başlamasıyla gerçekleşiyor. Bir diğer deyişle, yığınsal devrimci eylemler yalnızca Sovyetlerin kuruluşunda ve gelişmesinde değil, aynı zamanda halkın şuurunda bunların birer meşru örgüt haline gelmelerinde belirleyici rol oynuyor.

Mustafa Kızıltepe

1905 DEVRİMİNDE SOVYETLERİN YAPISI VE İŞLEVLERİ

Önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, 1905 yılına geldiğimizde çarlığın otokratik baskısı altında bulunan Rusya'da liberal burjuvazinin dışında kimsenin örgütlenip hak ya da hukuk istemesi söz konusu bile değildi. İşçi sınıfının ve emekçi halkın hiçbir yasal örgütlenme hakkı yoktu. Ülkede hızla yeşermekte olan devrimci fikirlerin öncülüğünü yapan devrimci örgütler yasadışı küçük guruplar halinde varlıklarını sürdürüyorlar ve etkin oldukları işyerlerinde işçilerin ekonomik savaşımını yönlendiriyorlardı. 1905 devrimi yaklaşırken patlamaya hazır halk hareketini örgütleyip yönlendirebilecek kalıcılaşmış bir yapı yoktu. İşte Sovyetlerin ya da demokratik halk meclislerinin, kendiliğinden ortaya çıkan öz savunma örgütleri olarak günün getirip dayatması buradan kaynaklanmaktadır.

Sovyetlerin doğdukları yerin fabrikalar olmasından daha doğal bir yer olamazdı o günün koşullarında; işçilerin bir araya gelip dertlerini, deneyimlerini anlattıkları, fikir değiş tokuşunda bulundukları yerlerdi fabrikalar. Ayrıca toplumsal yaşama hiçbir biçimde katılması söz konusu olmayan, parlamenter yapının olanca varolan yapısından faydalanamayan emekçiler için Sovyet, demokratik olarak kendilerinin de söz sahibi olabildikleri yegane platformdu.

Fabrika temsilcilerinin seçimine herkesin katılması ve daha da önemlisi aynen Paris Komünü'nde olduğu gibi seçtiklerini her an kontrol edip gerektiğinde görevden el çektirmesi gibi günün koşullarına oranla çok ilerici olan yöntemlerin uygulanması işçilere, oylarıyla işbaşına getirdikleri örgütün eylemlerine gerçekten ve de verimli bir biçimde katıldıkları duygusunu doğuruyordu.

Sovyetlerin hızla yayılmasına bir diğer neden olarak işçi sınıfının ve emekçi halkın varolan siyasal sisteme ve onun örgütlerine karşı duyduğu güvensizliği verebiliriz. Emekçi halk, demokratik halk meclislerinin, gerçekten, entellektüellerin değil de bizzat yaşamı üretenlerin herşeye karar verdikleri bir kurum olduğuna inanıyordu. Devrimci siyasetlerin önemli bir kesiminin kadroları sözünü ettiğimiz entelllektüeller olarak sıfatlandırılıyorlardı. Örneğin, Petersburg Sovyetinin ikinci oturumuna devrimci siyasetlerin katılıp katılamayacağı sorusu yoğun tepkilerle karşılanmıştı.

Öne sürülen görüş ise toplantıların yalnızca işçileri doğrudan ilgilendiren sorunları görüşmek üzere yapıldığı, ve polemiklerle uğraşmak söz konusu olmadığı şeklindeydi. devrimci siyasal hareketlere karşı tarafsızlık, Sovyetlerin bu dönemlerde üzerinde titizlikle durduğu bir konuydu: Hatta bunun için işçiler önde gelen üç siyasetin (menşevikler, bolşevikler ve SR'ler) temsilcilerinin eşit oranda katılmalarını en adil çözüm olarak görüyorlardı. Şunu hemen belirtelim ki devrimci siyasetlerin temsilcilerinin bir kısmı zaman içinde meclislerde kendilerini, tabii esas olarak da militanı oldukları siyasal hareketin görüşlerinin doğruluğunu kanıtladılar ve böylece daha önemli sorumluluklar yüklendiler. Örneğin Moskova, Kostroma ve Tver gibi kentlerdeki Sovyetler Bolşeviklerin fikirlerine ve önerilerine daha çok kulak veriyorlardı.

1905 devrimiyle Rusya'da ortaya çıkan Sovyetlerin bir diğer önemli özelliği de her yerde tıpatıp aynı yapıya sahip olmaması, yörenin dayattığı yaşam ve çalışma koşullarına uygun olarak değişik biçimler almış olması, ve de sürekli olarak değişime uğramasıdır. Ancak bununla birlikte hepsinde aynı olan özellikleri de bulmak olası, şöyle ki: her Sovyetin başında genellikle bir yürütme komitesi bulunuyordu. Komitenin görevi meclisin karar aldığı konularda ve doğrultuda günlük çalışmaları düzenlemekti. İşçi temsilcilerinin nezdinde Komite bir anlamda "hükümet" işlevini görüyordu.

Sovyetlerin genel çalışma alanlarının içine giren işler de oldukça çeşitliydi. Kimisi grevdeki işçilerle dayanışma fonunun kurulmasına önayak oluyor, kimisi haber bülteni çıkarıyor, kimisi de askersel sorunlarla yakından ilgileniyordu. Çalışmaların esas ağırlığını tabii işçi ve emekçilerin günlük toplumsal ve ekonomik sorunlarını çözmek oluşturuyordu. Bir anlamda, sendikaların henüz etkin olmadığı yörelerde sendika görevini üstlenmek oluyordu.

Buradan da Sovyetlerin ikili bir işlev gördüklerini anlıyoruz: Bir yanda işçilerin ve emekçilerin çıkarlarını savunan özyönetim organları olmak, öte yandan da siyasal iktidarı alaşağı etmek için çalışmalar yürütmek. Kısacası ekonomik ve siyasal savaşımı birlikte veren bir yapılanma olmak. 1905 Rus devriminin özü de böyle bir çalışmayı kaçınılmaz kılmış, bunun bir yanına ağırlık veren örgütler şiddetten başka eylem biçimini tanımaz olmuşlar, diğer yanına ağırlık verenler ise giderek ekonomizmin, oportünizmin batağına saplanmışlardı.

1905 Sovyetlerinin bir diğer önemli özelliği var ki ülkemizde verilen devrim kavgasını da yakından ilgilendiriyor: Şöyle ki, Sovyetlerin halkın gözünde meşrulaşması ya da yasallaşması, yığınların doğrudan devrimci savaşa katılmaya başlamasıyla gerçekleşiyor. Bir diğer deyişle, yığınsal devrimci eylemler yalnızca Sovyetlerin kuruluşunda ve gelişmesinde değil, aynı zamanda halkın şuurunda bunların birer meşru örgüt haline gelmelerinde belirleyici rol oynuyor. Kimse gidip hakim sınıflardan yasal çalışma izni istemiyor!! Halk da devrimci savaşa daldığı oranda Sovyetine sahip çıkıyor ve bu da etki tepki biçiminde birbirini ivmelendiriyor. Kısacası işçi ve emekçi halkın savaşkan bir ruhta olması ve bunun için özveriden kaçınmaması Sovyetlerin olağanüstü gelişmesine neden oluyor. Ne zaman ki grevler, eylemler duruluyor, Sovyetlere olan ilgi de azalma eğilimleri gösteriyor.Bu söylediklerimizin çarpıcı örneklerini Troçki'nin "1905" adlı yapıtında okumak mümkün...

Buraya kadar söylediklerimizden de anlaşılacağı gibi, 1905 devrimiyle ortaya çıkan sovyetler, devrimci savaşımı sadece ekonomik alanla (örneğin 8 saatlik işgünü gibi) sınırlamadılar. Ekim 1905'teki dev siyasal grevlerde de (ki hatırlanacağı gibi bu aynı zamanda Petersburg Sovyetinin de doğuş nedenidir) defalarca emekçi yığınlarının siyasal istemlerini dile getirdiler. Kaçınılmaz olarak, bu planda çeşitli devrimci siyasetlerin halk meclisleri üzerinde tartışmasız ve de önemli etkileri oldu. Örnek verecek olursak, Çar'ın "Manifesto"suna yanıt olmak üzere, Petersburg Sovyeti 18 Ekim'de bir karar tasarısı onayladı. Bu karar tasarısından aşağıda aktaracağımız alıntının Bolşeviklerin siyasal programına ne kadar benzediği gerçekten çarpıcıdır: "Rusya halkı sağlam temellere dayanan siyasal haklara sahip olmadığı, ve de proletaryanın sosyalizm için verdiği savaşımın en uygun koşullarda gelişmesine olanak tanıyacak demokratik cumhuriyet kurulmadığı sürece devrimci proletarya silahını bırakmayacaktır". Öte yandan, hemen hemen tüm Sovyetlerin siyasal istemlerinin arasında "kurucu meclisin oluşturulması", "8 saatlik işgünü" gibi istemlere rastlamak olasıydı.

Ekim ayındaki dev siyasal grevlerle Aralık ayındaki ayaklanmayı ayıran zaman süreci içinde devrimci siyasetler ve işçi kuruluşları hemen her yerde toplanma özgürlüğünü bileklerinin gücüyle, hakim sınıfın temsilcileriyle falan hiç görüşmeden, söke söke elde etmişlerdi. Bunun en güzel ve çarpıcı kanıtı olarak, ülkenin dörtbir köşesinde mantar gibi biten Sovyetlere karşı çarlık hükümetinin ve polisinin hiçbir engel oluşturamamalarını verebiliriz. Kamuya ait binaların işçi kurullarının ya da emekçi halkın toplantılarını yapabilmesi için tahsis edilmesi, işçi ve emekçilerin temsilcilerinin dumaya (parlemento) girmesi gibi istemler de geniş halk yığınları arasında büyük destek buluyordu.

Buraya kadar saydığımız işlemleri

guruplayacak olursak, Sovyetlerin şu görevleri yerine getirmek üzere çalışmalar yürüttüklerini söyleyebiliriz:

1) Halkın temsilcilerinin seçilmesi ve bunların bir halk meclisinde toplanması,

2) İşsizlere yardım mekanizmasının oluşturulması,

3) Sendikal ve siyasal derneklerin kurulması,

4) Siyasal grevin sürdürülmesi,

5) Hakim sınıflara karşı savaşım vermek,

6) Halk ayaklanmasının örgütlenmesini yapmak.

Bir yandan işçi sınıfının ekonomik haklar için verdiği savaşıma destek vermek, öte yandan onun siyasal içerikli istemlerinin sözcülüğünü yapmak ve bu anlamda bir çalışma geliştirmek: işçilerin bağırlarından çıkardıkları sovyetlerinden istedikleri bunlardı. Çoğunlukla somut, pratik sorunlarının bir an evvel çözümlenmesi için acil önlemler alınmasını bekliyorlardı.

1905 yılının sonunda devrim yenilgiye uğrayınca Sovyetlerin de giderek yok olma süreci ortaya çıktı: en önde gelen meclis üyeleri ya tutuklanıp zindanlara atılmışlar;ya da illegaliteye geçmişlerdi. Ancak geriye kalan Sovyet temsilcilerinin önemli bir kesimi, çalıştıkları işyerlerinde işçilerin güvenini kazanmaya ve onların işverene karşı sözcüsü olma görevini sürdürmeyi başardılar. Bu güven ve desteğin en çarpıcı örneklerinden biri de St. Petersburg'da yaşandı. Petersburg Sovyetinin üyelerine karşı Çarlık hükümetinin açtığı mahkemeler sürerken işçiler ve emekçiler, Sovyet yasaklanmış olmasına karşın, temsilcilerini hiçbir zaman yalnız bırakmadılar. Duruşmalara yığınsal olarak katılarak, imza kampanyaları ya da dayanışma toplantıları düzenleyerek kendi öz meclislerindeki temsilcileriyle sonuna kadar dayanışma içinde olduklarını dosta düşmana kanıtladılar.

Devrimin yenilgiye uğramasıyla birlikte Sovyetlerin yasaklanması, yöneticilerinin hapse atılması ya da sürgüne yollanması onların fiziksel olarak varlığını tabii ki olanaksız kıldı; herseyden önce devrimci durum ortamı ve halkın devrimci hareketliliği durulmuş yerini giderek karşı-devrimin baskıcı rejimine bırakmıştı. Ancak işçi ve emekçi halkın belleğinde Sovyet deneyimi bir daha unutulmayacak biçimde kazınmıştı. 1905'in şanlı grevlerini yaşamış olan işçi ve emekçiler zengin deneyimlerini kendilerinden sonra gelen nesile her fırsatta anlatıyorlar, Rusya'daki işçi sınıfının bir devrimci eylem geleneğinin olduğunu ve de Sovyet deneyimini unutturmamaya çalışıyorlardı. Vermek istedikleri mesajın özü aslında yeni bir devrimci patlamanın çok uzak olmadığı, ve bu durumda işçi sınıfı yeniden alanlara çıktığında arkasında zengin bir deneyim geleneğiyle savaşacağı yönündeydi.

1905 SOVYETLERİNİN TARİHSEL ÖNEMİ

1905 devrimiyle Rusya'da ortaya çıkan sovyetlerin tarihsel olarak önemlerinin en başında bu örgütlerin Rusya işçi sınıfını doğrudan doğruya kendilerinin yarattıkları, ekonomik, siyasal içerikli tüm sorunlarını tartıştıkları demokratik içerikli öz örgütler olmalarıdır.

Özellikle Petersburg Sovyetinin burada tarihsel olarak önemini belirtmek gerekiyor, çünkü bu Sovyetin işçi sınıfına bıraktığı devrimci gelenekler özellikle kalıcı olmuşlar, ve 1917 Şubat'ında yeniden devrim patladığında günün devrimci görevlerini yerine getirmeye en hazır örgüt niteliğini kazanmıştır. Tam 12 yıl süren gericilik dönemine karşın halkın devrimci potansiyelini diri tutabilmek ve bunu da 1905 devriminde Sovyet deneyimiyle bağlayabilmek ardından da ilk fırsatta ayaklanmanın başını çekmek için 1905 devriminin bağrından çok esaslı kadrolar çıkmış olsa gerek..

1917 devriminden farklı olarak, 1905 devrimine yönelik az çalışma ya da ilgi olmuştur Rusya sınırlarının ötesinde. Bu devrimle daha çok 2.Enternasyonal'in önde gelenleri yakından ilgilenmişler, hatta Alman Sosyal Demokrat Parti'nin sol kanadının önde gelen isimlerinden Karl Liebknecht ve Rosa Luxembourg, geniş tartışmalara yol açan "yığın grevi" kavramını 1905 devrimini model alarak geliştirmişlerdir.

1905 devriminin Sovyet deneyiminin bir diğer önemi de Bolşevikler için 1917 devriminin hazırlanmasında zengin bir kaynak oluşturması, bir çeşit prova görevini görmüş olmasıdır. Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler 1905 Sovyet deneyimi sayesindedir ki eski deneyimlerden gerekli dersleri çıkarmayı başarmışlar, ve 1917 şanlı Ekim devriminin başarıya ulaşmasında yeniden tarih sahnesine çıkan Sovyetlerin rolünü kalıcılaştırmışlardır.

Bunu nasıl başardıkları ise yazımızın bundan sonra kalan kısmının konusu.

1905 devriminde Sovyetlere neden bu kadar uzun yer ayrıldığı konusunda yoldaşlarımın haklı şikayetleri olacaktır. Ancak şunu belirtmeliyim ki 1905 Sovyet deneyimi ***ilk*** Sovyet deneyimi olduğundan kanımca özel bir önem taşıyor, hele hele biz Türkiyeli komünistler açısından... 1917'deki Sovyetler tabii ki önemli, ancak arkalarında koca bir deneyimle geliyorlar; tüm devrimci siyasetler bu konudaki görüşlerini geliştirmişler, eski yanlışlar tekrarlanmıyor... Bizim için önemi bir anlamda buradan kaynaklanıyordu. ●

İNANÇ YOLDAŞ bizimle...

İnanç Seçiç yoldaş, TKP'deki 1979 ayrışmasında Leninci safları seçmiş ve menşeviklere karşı aktif savaş vermişti. Leninci-menşevik ayrımında, oportunist merkez ideolojik zayıflıklarını saklamak ve tabanlarını tutmak için işi kalleşliğe dökmüştü. Menşevikler yoğun bir 'ideolojik savaşım' geveziliği yaparak kalleşçe kan dökmeye başladıklarında ilk olarak İnanç yoldaşımızı hedef olarak seçmişlerdir. Oportünizme yakışır bir şekilde konuşmaya bile gerek duymadan arkadan ateş etmeleriyle 29 Ağustos 1980 günü günü katlettikleri yoldaşımız onların sandığı gibi ölmemiş tam tersine çoktan dünya devrim şehitleri arasında yerini almıştır.

İnanç yoldaş, güzel ismine yakışır bir yoldaşımızdı. Güçlü inancıyla kitleleri kucaklayan yoldaşımız kararlı ve özverili çalışmasıyla gözbebeğimizdi.

Ne, bizden geri, deniz aşırı şarkılar,
Ne tadılır ne bölünür nimetler bizsiz.
İnan kardeşim inan
Ne yalan bu dünya,
Ne insan fani...
Acılar görmüşüz, geceler görmüşüz,
ölmeyi görmüşüz.
Aydınlıklar görmüşüz, kahramanlar,
dostlar görmüşüz.
Görmüyor musun, görmüyor musun?
Ellerimiz ellerimizde... gidiyoruz.

HER ŞERDEN BİR HAYIR DOĞAR

Halkımız meşru, hatta legal zemine taşınmış devrimci söyleme ve mücadeleye daha sıcak bakmaktadır. Ortam uygun olduğu zaman bile ses getirecek eylemler yapılamıyorsa, durum devrimci hareket açısından ciddidir.

Refah Partisi'nin iktidar olmasıyla Türkiye'de rejim karşıtı ama gerici sesler yükselmiştir. Geçmişte gizli yapılan faaliyetler hızlanmaya başlamış ve çekinmeden gerçek yüzlerini, amaçlarını ortaya koymuşlardır. Amaçları, demokrasinin tüm kurumlarını yıkmak, laikliği ve cumhuriyeti ortadan kaldırmaktır. Her yaptıkları konuşmalarda kendileri gibi yaşamayan ya da düşünmeyenlere küfür etmeyi huy edinmişlerdir. İktidarda olmanın verdiği olanaklarla atamalardan yatırımlara kadar herşeyi kendi çıkarlarına göre yönetmişlerdir.

Aslında bu olay Türkiye'de her zaman böyle olmuştur. Yeni parti, kendi kadrolarıyla gelir. Ama bu sefer gelen partinin amaçları genelle çelişince farklı bir durum doğdu. Yapılanlar sıradan değildi. Rejime karşı, şeriat yanlısı politkalardı.

Bu farklılık, *"%99'u müslüman olan!"* halkımız tarafından çok geçmeden farkedildi. İnsanımız, müslüman olmanın, kör topal da olsa, demokrasi ve laiklik karşıtı olmayı gerektirdiğini şimdiye kadar düşünmemiştir. Ya da Cezayir gibi olmak gerektiğini. Onlar bu söyleme dayanarak daha rahat hareket edeceklerini düşünürken, halkımızın (dediğimiz gibi işlerliği tam olmasa da) demokrasiden ve laiklikten vazgeçmeyeceğini, bu rejimi bile elbette ki çağdışılığa, şeriata tercih edeceğini hesaba katmamışlardı. Ve sonucu hepimiz biliyoruz. Yalnızca tabanın tepkisiyle olmasa da, Refah-Yol Hükümetine son verildi. Bunun yeterli olmadığını hepimiz biliyoruz.

Son dönemde devlet içinde yaşanan, tek kelimeyle rezillikler, insanlarımızı gerçekten boğmuştur. Halk unutulmuş, yukarıda bir yerlerde bazıları kendi pisliklerini temizleme, kendi çıkarlarını kurtarma yarışına girmişlerdir. Kuruluşuyla beraber birbirlerinin kirli çamaşırlarını örtbas eden Refah-Yol hükümeti de adeta kör olmuş ve yalnızca kendi istemleri doğrultusunda hareket etmiştir. Özellikle Erbakan adeta İslam ülkelerinin batıdaki kralı gibi hareket etmiş, uyarıları, eleştirileri, tepkileri göz ardı etmiştir. Evet, **"tarih yok edeceklerinin önce gözünü kör eder"** cümlesi tereddütsüz bu durum için söylenebilir. İşte giden bu hükümetin kalıntılarından halkı kurtarmak, ülkemizdeki tarifi mümkün olmayan sosyal adaletsizlikliğin giderilmesi, demokrasiyi ve kurumlarını gerçekten işletebilmek zorunludur. Bunları ise ancak halkın örgütlü güçleri gerçekleştirebilir.

Yaşanan karmaşaya ve halkın büyük bölümünün yaşadığı hat safhadaki zorluklara rağmen "karanlık eylemi" dışında ciddi toplumsal eylemler yapılamamıştır. Bu nokta düşündürücüdür. 1 Mayıs'ta dahi (alınan önlemler ne olursa olsun) sıkıntılar, şikayetler, iyi örgütlenilmediği için meydanlara taşınmamıştır. **Devrimci hareket halkı meydanlara çekecek söylemleri yakalayamamış, güncel problemlere vuramamıştır. Türkiye'de bir demokrasi, bir laiklik sorunu varken, insanlarımız bu kazanımların kaybedileceğinden korkarken, birbirleriyle kavga etmişlerdir.**

Belki kiminiz bu bölümü yersiz bulmuş olabilirsiniz. O zaman ben de size hemen şunu soruyorum: Bugün Türkiye'de farklı görüşlerin yaşayabilmesi, gelişebilmesi için demokrasinin tam işlerliğine ihtiyaç var mıdır, yok mudur? İşte bugün Türkiye'de yaşanan budur. İnsanlarımız demokrasiyi doğru düzgün yaşamazken, ileride daha iyi bir dünya düzeni olduğuna onları inandırmak güçtür. Halkın, bu çok uzakları değil güncele uygun doğruları düşünmesini sağlayacak ve onları yakından ilgilendirecek söylemleri ve çalışmaları yakalamak zorundayız.

Hafta sonu toplantılarımızın birinde yapılmış bir saptamayı, yazdıklarımı destekler nitelikte olduğunu düşünerek, buraya alıyorum: **Halkımız meşru, hatta legal zemine taşınmış devrimci söyleme ve mücadeleye daha sıcak bakmaktadır.** Bu da insanımızın, dertleri ne denli büyük olursa olsun, alışkanlıklarından, korkularından ve devletin işlediği 'vatan, millet, Sakarya" ideolojisinden tam sıyrılmadığını gösterir. Görülmesi gereken şudur: **Ortam uygun olduğu zaman bile ses getirecek eylemler yapılamıyorsa, durum devrimci hareket açısından ciddidir.**

Refah-Yol hükümetinin, halkın bir yere ya da ideolojiye taraf olmasını sağlamak konusunda çok iyi bir ortam oluşturduğunu söylemeliyiz. İyi değerlendirilmeliydi. Şeriatçılar ve laikler diye ayrılmış halkımız belki de hiç hesaplanmadan taraf oluvermişti. Hergün yapılan yasa ihlalleri, kasıtlı kışkırtmalar insanlarımızın daha önce hiç sorgulamadığı bazı konular üzerinde kafa yormasına neden oldu. Refah partisi'nin %25'lik tabanı dışında herkes müslüman olmanın şeriatı yaşamak olup olmadığını sorguladı. Zaten böyle olmadığını bilerek söyledikleri, "%99'u müslüman" lafları ile halkı manipüle edip istediklerini koparabileceklerini sanmaları gafletin büyüğüydü belki de.

Refah-Yol hükümetinin halkı hiçe sayarak yürüttüğü siyaset safların belirginleşmesine yol açtı, insanlarımızın demokrasi ve laiklikten vazgeçmeyeceklerini ortaya koydu. Vurdum duymazlığın kendilerine ve ülkeye birşey getirmediğini gördüler. Özellikle gençler tepkilerini daha sık dile getiriyorlar. Halkın öfkesi keskinleşmekte, tahammülü azalmaktadır. Burjuvazi de, siyasetçiler de, işin şakası olmadığını, bugüne kadar izlenen politikaların kontrolden çıkma tehlikesi yarattığını, halkı dışlayarak politika yapılmasının kendilerine çevrilmiş ve her an patlamaya hazır bir silahla yaşamak gibi olduğunu görmüşlerdir.

"Her şerden bir hayır doğar" demiş eskiler, deneyimlerine, yaşadıklarına dayanarak. Ülkemizde şer dönemi, Refah-Yol hükümetiyle, Çeri başı Tansu ve Şer'in başı Erbakan'la yaşanmıştır. Bu dönemde yaşananlar herkesin aklını başına getirdiği için hayır doğacak döneme girilmiştir Türkiye'de. Elbette ki, bu "hayrın" yorumu bize göre farklıdır. Fakat demokrasi-laiklik adına, insanca yaşamının gerekleri konusunda yapılacak çalışmaları küçümsemek doğru olmayacaktır. ●

Özgür Can

Ahmet Hakan'ı ölümünün 18.yılında saygıyla anıyoruz

17 Ağustos 1979 yılında katledilen Ahmet Hakan yoldaş, 78 yılında partiye girmiş ve girdikten bir süre sonra da parti içindeki oportunizmi farkedip Lenininci saflarda yerini almış bir yoldaşımızdı. 27 yaşında, bu kalleş kurşunla aramızdan ayrılan yoldaşımız, güçlü inancını ölmeden hemen önce "yaşasın Türkiye Komünist Partisi" diye haykırarak dile getirmişti.

Sana selam olsun!

(...)
Zincirin, zulmün kar etmediği,
Kırbacın kar etmediği
Büyük tahammül!

Gel günlerim gel de dol!
Gel Aydınlım, İzmirlim,
Gel aslanım Mamak'tan
Erzincan'dan, Kemah'tan!
Düşmanlar selam ister
Gözden, gezden arpacıktan!

E.Gökçe